

DE NEDERLANDSCHE LEEUW

MAANDBLAD VAN HET

Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde.

Dit blad verschijnt aan het begin van iedere maand en wordt aan alle leden van het Genootschap toegezonden.
Bijdragen en correspondentie, bestemd voor het Maandblad, zoodra opgaven van adresverandering gelieve men te richten tot den Hoofdredacteur Dr. Th. R. VALCK LUCASSER, huize Eikenrode, Driebergen.

Correspondentie, bestemd voor het Bestuur, gelieve men voorloopig te richten aan het adres Bleyenburg 5, 's-Gravenhage.
Alle overige correspondentie (niet bestemd voor Bestuur of Redactie) te richten aan het Bureau van het Genootschap, Bleyenburg 5, 's-Gravenhage.

De redactie van het Maandblad wijst er nadrukkelijk op, dat zij niet aansprakelijk is voor de strekking of den inhoud der onderteekende stukken.

N°. 9.

LIVe Jaargang.

September 1936.

BESTUURSBERICHTEN.

Adreswijzigingen.

Ir. A. F. H. BLAAUW	Shanghai (via Siberia). <i>c/o Messrs. Edible Products Ltd., 18 the Bund.</i>
K. F. L. BOSCH	Velp (G.). <i>Burgemeester Brandtlaan 19.</i>
Mr. G. J. DE LINT	Rotterdam. <i>Stadhoudersweg 107b.</i>
J. VAN MARKEN	Velp (G.). <i>Boulevard 11.</i>
H. W. G. RAS B.D.ZN.	Bussum. <i>Burgemeester s' Jacoblaan 34.</i>
P. J. WEMELSFELDER	Steenhove (postb. Middelburg). <i>Huize Eekenrode.</i>

Nieuwe gegevens over de geslachten van Broecheven uit Tilburg en St. Oedenrode,

door H. J. A. VAN SON.

Naar aanleiding van mijn artikel over de geslachten van Broecheven in de Meierij van 's-Hertogenbosch in de tweede helft van de 14^e eeuw, geplaatst in jaargang 1935 van ons Maandblad, mocht ik van verschillende zijden mededeelingen ontvangen, die het gepubliceerde belangrijk aanvullen. Onder meer bleek het archief van de Abdij van Tongerlool waardevolle gegevens te bezitten. De Archivaris, Kanunnik Dr. A. Erens, was mij daar ter plaatse op de meest vriendelijke en welwillende wijze behulpzaam met het copieeren der zoo belangrijke charters.

De resultaten van deze en andere vondsten zijn hieronder uitgewerkt, daarbij de zelfde indeeling in familiegroepen behoudende als in het artikel van 1935.

I. De van Broecheven's uit Tilburg. (De groepen A, B, C en D).

Groep A.

In de Abdij van Tongerlool wordt bewaard een Cartularium, gemerkt A, een handschrift uit de 14^e eeuw, waarin de charters zijn gecopieerd, die betrekking hebben op de bezittingen der Abdij uit dien tijd. Op folio 201v komt een schepenaacte van Oisterwijk voor van 27 December 1309, vermeldende, dat *Walterus Bac de Baescot* aan zijn zoon *Willelmus* had overgedragen de *antiqua bona de Broecheven*, waarna genoemde *Willelmus* aan *Henricus Bac de Westilborch*, ten behoeve van den Abt van Tongerlool, overdraagt 6 mud rogge jaarlijksche rente uit de helft dier goederen, te weten uit de helft van een stuk zaadland van 7 mud roggezaad, de helft van den mansio Broecheven en de helft van 7 bunder weide.

In dezen zoon *Willelmus* herkennen wij den reeds bekenden *Willelmus de Broecheven*, wiens weduwe *Heylwig dat aude goet te Broecheven* onder Tilburg naliet aan haar kleinkinderen, volgens scheidingsacte van 1390.

Van deze groep zijn nog meer bijzonderheden bekend geworden, die voor de duidelijkheid hier in genealogisch verband volgen.

I. *Walterus Bac de Baescot*, vermeld 1309. De toevoeging de *Baescot* wijst op bezittingen in de buurtschap van dien naam in de gemeente Diesen.

II. *Willelmus de Broecheven* (in het vorig artikel onder I vermeld), verkrijgt 1309 de *antiqua bona de Broecheven* onder Tilburg van zijn vader. Hij overleed voor 6 Juli 1350, wanneer *Domicella Heylwigis relicta Willelmi quondam dicti de Broecheven* met haar zonen *Woltherus dictus Bac* en *Henricus* voor sche-

penen van 's-Hertogenbosch hun $\frac{1}{12}$ deel van de oude tiend in Westilborch verkochten aan Hubertus dictus Bac de Westilborch¹⁾.

III. *Walterus Bac de Broecheven* (zie in het vorig artikel onder II).

IV. *Willelmus de Broecheven* (zie in het vorig artikel onder III).

V. *Aernt van Broecheven* (zie in het vorig artikel onder IV), wordt in 1475 genoemd met zijn vrouw Domicella *Katharina filia quondam Gerits Scilder*²⁾. Zij draagt als weduwe van Arnoldus de Broecheven 3 December 1494 haar vruchtgebruik van 3 bunder land te Tilborch ter plaatse geheten Dat Ezelvenne over aan *Gheerbrandus van der Colster* als man van haar dochter, in de acte aangeduid als Domicella *Beatris filia Domicelle Katherine et quondam Arnoldi de Broecheven*³⁾. Nadat Katharina en ook haar dochter jonfr. *Willem* overleden waren, hielden 10 Maart 1506 de beide overige kinderen, *Jan van Broecheven* en jonfr. *Beatrijs* weduwe van *Gheerbrant van Colstrem*(!) met haar kinderen scheiding der nagelaten goederen hunner ouders⁴⁾.

Genoemde Jan en Beatrijs volgen onder VI en VIbis.

VI. *Jan van Broecheven*, rentmeester van het land van Ravestein, overleden tusschen 3 Februari en 17 Mei 1519, was gehuwd met Jonfrouw *Johanna*.

Dit blijkt uit de volgende 2 acten:

3 Februari 1519. *Jan van Broecheven* belooft Jonfrouwe *Beatris* van Broecheven weduwe Gerits Brants(!) van Colster en haar zoon *Ysebrant* schadeloos te houden inzake hun borgtocht ten behoeve van *Aert van Broecheven* als rentmeester van het land van Ravestein; waarna *Aert van Broecheven* belooft *Jan van Broecheven* schadeloos te zullen houden ter zake van het voorgaande⁵⁾.

23 Augustus 1522. Jonfrouwe *Johanna weduwe van Jan van Broecheven* in zijn leven rentmeester van het land van Ravestein, draagt op aan Heer *Ysebrand* van Coulster, ridder, haar tocht in de 3 gedeelten van een hoeve te Tilborch ter plaatse geheten Broecheven, welke tocht aan haar was toegewezen volgens een arbitrale uitspraak de dato 17 Mei 1519, in haar geschil met *Arnd van Broecheven* zoen *wilner Jans van Broecheven*; waarop Heer *Ysebrand* 345 Rijngulden belooft aan Jonfr. *Johanna*⁶⁾.

Zooals in het vorig artikel reeds is gezegd, vervielen *Jan's* leengoederen in Udenhout aan een dochter van zijn zuster *Beatrijs*. Hij moet dus overleden zijn zonder wettige nakomelingen. Wel wordt in voornoemde acte van 1522 gesproken van zijn zoon *Arnd*, die volgens de acte van 1519, evenals zijn vader, rentmeester was van Ravestein, maar deze *Arnd* was een natuurlijke zoon. Dit volgt uit een

acte van 15 Mei 1552, waarbij Jonfrou *Beatris* van Coulsteren dochter wijlen *Geerbrants* van Coulsteren en met haar Joncheer *Willem* van Merode zoon *Joncker Jans* van Merode een jaarlijksche cijns van 18 Karolusgulden beloven aan *Jan den zoon van Aerden van Broecheven natuurlijke zoon wijlen Jans van Broecheven*, tot behoef desselfs *Aerds* sijns vaders, uit 3 hoeven, die Jonfrou *Beatris* liggende heeft in de parochie van Tilborch, ter plaatse geheten Broecheven, bij die huysinge Jonfrou *Beatris* ende Joncheer *Willems* voors.⁷⁾.

VIbis. *Beatrijs van Broecheven*. Uit de thans genoemde acten is over haar en haar nakomelingen het volgende bekend. Zij trouwt voor 1494 Joncheer *Gerbrand van Coulster*, die voor 1506 overleed.

Uit dit huwelijk volgens de scheidingsacte van 1506:

1. *IJsbrant*, ridder;
2. *Adriana*, bezit 1530 de 24 bunders leenland te Udenhout. Overleden voor 1561.
3. *Beatris*, ongehuwd, bewoende en bezat tot 1561 het huis te Broecheven.
4. *Katharina*, overleden voor 1561, trouwt Joncheer *Johan van Merode*, Heer van Duffel en Muggenborch, overleden voor 1561. Uit dit huwelijk 2 zoons: *Willem* en *IJsbrant*. Deze laatste krijgt van zijn tante *Beatris* van Coulster 25 Februari 1560 (1561) het huis te Broecheven met aanliggende 3 hoeven.

Groep B.

Hoewel van deze groep vele nieuwe gegevens werden gevonden, ook in het archief van de abdij van Tongerlo, speciaal betreffende de latere generaties van den onder IIquater genoemden *Reynerus*, kwam nog niet het verband met de overige groepen te voorschijn en werd evenmin een zegel aangetroffen, waarom publicatie voorloopig wordt uitgesteld.

Groep C.

Onder IIbis werd in het vorig artikel genoemd *Walterus Bac de Broecheven*, een zoon van *Johannes de Broecheven*, die vermoedelijk dezelfde is als *Johannes filius Wolteri de Broecheven*, in 1340 te Tilburg vermeld.

Aan de hand van het hiervoor onder groep A medegedeelde, is het nu duidelijk, dat de groep C tot het zelfde geslacht als groep A behoort en dat dus *Walterus Bac de Baescot*, behalve een zoon *Willelmus* ook een zoon *Johannes* had, die eveneens van Broecheven genoemd werd, zoodat het waarschijnlijk is, dat ook hij goederen in die buurtschap bezat.

De genealogie van deze groep kan worden aangevuld met de volgende gegevens:

I. *Walterus Bac de Baescot*, vermeld 1309 (zie bij groep A).

II. *Johannes filius Wolteri de Broecheven*, gegoed te Tilburg 1340, overleden voor 1369 (zie onder I in het vorig artikel).

Vermoedelijk heeft op hem betrekking het charter,

7) Prot. Tilburg en Goirle No. 298 fol. 7.

1) Abdij van Tongerlo, charter No. 651.

2) Prot. 's-Hertogenbosch No. 1244 fol. 275v, 342.

3) Idem No. 1284 fol. 107.

4) Prot. Tilburg en Goirle No. 358 fol. 14v-16.

5) Prot. 's-Hertogenbosch No. 1293 fol. 99v.

6) Idem No. 1286 fol. 226v.

gedateerd Brussel 23 Mei 1357, waarin de Hertog en de Hertogin van Brabant de voorwaarden noemen, waarbij zij Willem van Thegelen, Willem van Millen, Jan van Eijk en Johannes van Brouchoven in hun dienst hebben genomen voor den oorlog tegen Vlaanderen, nl. de drie eerste gewapend met een zwaard en elk voorzien van twee paarden, de laatste van een kuras en een paard⁸⁾.

III. *Wolterus Bac de Broecheven* (in het vorig artikel onder Ibis vermeld).

IV. *Jan zoen quondam Wouter Back van Broecheven*, verkreeg met zijn zwager Peter Stelaert in 1422 verschillende stukken land te Tilburg in erfpacht van zijn schoonvader Willem geheiten Stelaert zoon quondam Peter Stelaerts⁹⁾. In dat jaar kreeg hij nog meer landbezit aldaar door koop en in erfpacht uit de familie Stelaert¹⁰⁾.

Met andere personen pacht hij meermalen de Tilburgsche tienden van de Abdij van Tongerlo; in 1422 o.a. met Gyelis Bacs, eveneens in 1433, in 1446 o.a. met Willem van Wijflit, Jan Berthout Baxsoon, Jan Back Gheryts Baxsoon en Aert van Broecheven¹¹⁾.

Hij was gehuwd met *Katheline Willem Stelaerts dochter*, die voor 3 Juni 1430 overleed, op welken datum hij zijn tocht van haar nagelaten goederen te Tilburg overgaf aan zijn kinderen¹²⁾.

Uit dit huwelijk, volgens de acte van 1430:

1. *Kathelijne*, meerderjarig in 1430.
2. *Wouter Bax*, minderjarig in 1430, volgt V.
3. *Marie*, en
4. *Elisabeth*, beide eveneens minderjarig in 1430.

V. *Wouter geheiten Back zoen Jans geheiten Back zoen quondam Wouter Backs van Broecheven*, gehuwd met *Mechteld dochter Jan Backs zoen quondam Wouter Backs Ommaten*, verkoopt 21 Juni 1449 een huis en hof te Westilborch aan Peter geheiten Naes¹³⁾.

De naam *Bac* bleef in dezen tak voortbestaan. In 1500 vinden wij te Tilburg de kinderen genoemd van wilver *Jan Back van Broecheven* (vermoedelijk de zoon van den onder V vermelden Wouter), nl. *Jan*, *Kathelijne* en *Heylwich* weduwe van Claus Faessoen en hertrouwd met *Wouter Ryngels*¹⁴⁾.

Tot nu toe is nog geen zegel gevonden van een van Broecheven uit de groepen A en C, doch waar gebleken is, dat deze groepen een Bac tot stamvader hebben, is het niet onwaarschijnlijk, dat deze Tilburgsche van Broechevens het wapen Bac voerden. In *Sceaux Armoriés* van de Raadt treft men in het 4e deel het zegel aan van *Mathijs Bac van Corvel* uit 1349. (Corvel is een buurtschap van Tilburg). Zijn wapen wordt beschreven: *plain au chef chargé d'un lion léopardé*.

Inderdaad treft men in de 16e eeuw eenige geslachten

⁸⁾ Alphonse Verkoren, *Inventaire des Chartes et Cartulaires des Duchés de Brabant et de Limbourg*, 2e deel, charter No. 1235.

⁹⁾ Prot. Oisterwijk No. 144 fol. 76v.

¹⁰⁾ Idem No. 144 fol. 46v, 52v.

¹¹⁾ Idem No. 144 fol. 55, 107, No. 148 fol. 11v, No. 156 fol. 33.

¹²⁾ Idem No. 147 fol. 30.

¹³⁾ Idem No. 157 fol. 15.

¹⁴⁾ Prot. Tilburg en Goirle No. 254 fol. 11, 21.

ten van Broecheven aan, die dit wapen voerden, waaruit dus de gevolgtrekking mag worden gemaakt, hoewel dit nog niet is bewezen, dat deze geslachten van Tilburgschen oorsprong zijn:

Hiertoe zijn te rekenen:

- 1e. *De Leidsche van Broecheven's*, die in de 16^e eeuw rentmeesters van Bijnland waren. Dit geslacht is beschreven in het Leidsche Jaarboekje 1929/30.
- 2e. *De van Broecheven's, drossaards van Megen, etc.*, die volgen.

(Slot volgt).

Eene poging tot verderen opbouw van de oudste generaties van het geslacht van Dedem,

door J. DE GROOT.

Tweede verhandeling.

(Vervolg en slot van LIV, 275).

§ II. Het geslachtswapen.

Dank zij de gewaardeerde tusschenkomst van Prof. Dr. Döhmman te Burgsteinfurt zijn wij in staat aan deze verhandeling, naar uit de noten 33 en 39 reeds bleek, een plaat met de photo's van een tweetal oorkonden met drie zegels van de oudste Dedem's uit de stamreeks in N.A. toe te voegen. Het zijn de zegels van *Arnoldus de Dedeheim, famulus*, van 1311 en van zijn zoon en kleinzoon *Symon* en *Arent van Dedem* van 1372. Alle drie zegels vertoonen hetzelfde schildbeeld. Het eerste, welks schild in witte was grooter is dan de gewone zegels van knapen in groene was, vormt het oudst bekende van dit geslacht en hangt aan eene oorkonde van 11 Dec. 1311, welke zich in het slot Burgsteinfurt bevindt⁷⁵⁾.

Kennen wij van Arnoldus slechts dit eene zegel, van diens zoon *Simon* zijn daarentegen zes zegels bekend. Het eerste hangt aan de oorkonde van Juni 1348; het is echter gebroken, doch schijnt de geruite balken te hebben bevat. Het wapen van dit geslacht wordt namelijk in Heft IV der „Westfälische Siegel“ van Dr. Iigen (Tafel 226,6) aldus nangegeven: 3 zweireihig *geschachte* Reichtbalken⁷⁶⁾. De Duitse term „Reichtbalken“ beteekent volgens Rietstap⁷⁷⁾ schuinbalken, en de tegenwoordige omschrijving van het wapen luidt dan ook: in rood drie van blauw en zilver *geruite* schuinbalken.

Van deze gelegenheid zij tevens gebruik gemaakt ter onderscheiding van dit wapen van die van de eenigszins gelijknamige, reeds vroeger vermelde geslachten *Dehem* (*Dehme*) en *Detten*.

De „Westfälische Siegel“ (Heft IV, pag. 19 en 20) geven ook daaromtrent uitsluitel, te weten:

von Dehem - 4 Vierecke je mit einer Ecke an die vier Ecken eines fünften gestellt;

von Detten - Rechts gewendeter gekrönter Löwe.

Thans de overige vijf zegels van *Symon* van Dedem.

Een blijkbaar gaaf zegel constateerde Jungius in 1773

⁷⁵⁾ VIII, Rep. II, 9 No. 54. Vgl. Steinfurt pag. 265, zoomede W.U.B. VIII No. 687. Het na te noemen zegel van Rudolf van Dydhem van 1306 laten wij hier voorloopig buiten beschouwing, zoolang niet meer van hem bekend is.

⁷⁶⁾ Het gold hier het zegel van (A)rent van Dedem de iu(n)ge van 1486, denklijk No. VI der bewezen stamreeks.

⁷⁷⁾ Handboek der Wapenkunde blz. 107.

Juni) *Aallerdus Adrianus Buurt*, predicaant tot Wadenoyen. Geboden Wadenoyen, Vidimus. Martinus Mulet woonde te Utrecht achtereenvolgens Bagijnkerkhof 1681, aan de Plompetoorn 1683, bij den Plompetoorn 1684, Voorstraat 1691, Twijnstraat 1704 en 1715, waar zijn weduwe in 1728 nog woonde.

- III. *Willem Mulet*, ged. Utrecht Domkerk 23 December 1685, begraven Utrecht Nicolaïkerk 17 Maart 1712, laat na zijn vrouw en geen kinderen; f 63.—. Hij woonde 1707—1712 aan de Geertebrugh op de Oudegracht te Utrecht. Hij huwde te Utrecht in 't St. Anthony Gasthuis 25 Januari 1707 (ondertrouw 9 Januari) *Christina van Aken*. Getuigen de beide vaders. Dochter van Petrus van Aken en Margreta de Kempnaer.
- Kinderen:
1. *Maria Cornelia Mulet*, ged. Domkerk 16 November 1707, begraven Utrecht Geertkerk 21 November 1707.
  2. *Margrita Mulet*, ged. Domkerk 5 December 1708, begraven Utrecht Geertkerk 23 Januari 1709.
  3. . . . *Mulet*, begraven Utrecht Geertkerk 22 Mei 1710.

IIIbis. *Cornelis Mulet*, ged. Utrecht Anthoni Gasthuis 3 Mei 1692, begraven Utrecht Nicolaïkerk 18 Augustus 1722, laat na zijn vrouw en onmondige kinderen; f 63.—. Hij woonde toen aan de Oudegracht omtrent de Volderbrugh. Hij huwde te Utrecht Catharijnekerk 20 Maart 1714 (ondertrouw 4 Maart) *Johanna Vugler*, j. d. Getuigen: wederzijdse ouders.

Zij werd begraven te Utrecht Catharijnekerk 3 December 1724 als Johanna Vuchter, weduwe Cornelis Mulet, laat na onmondige kinderen. Zij woonde toen aan de Oudegracht omtrent de Reguliersbrugh. f 63.—.

Kinderen:

1. *Cornelia Mulet*, ged. Utrecht Nicolaïkerk 8 September 1715. Zij is waarschijnlijk gehuwd te Utrecht Klaaskerk 5 April 1745 (ondertrouw 14 Maart) als j. d. met *Martinus Lookermans*, j. m., geboortig op de Caap de Goede Hoop, wonende te 's-Gravenhage, geboden 's-Gravenhage, Vidimus. Ondertrouw 's-Gravenhage 21 Maart 1745 (de bruid geboren en wonende te Utrecht). Zij is dan begraven te Utrecht Nicolaïkerk 29 October 1793 als Meijuffrouw Cornelia Mulet, weduwe wijlen den Heer Martinus Lokermans op de Oudegracht bij de Smeebrugh, laat geen andere familie na, als neeven en nichten. Is zonder statie bijgezet. f. 70.—.
2. *Jacobus Mulet*, ged. Utrecht, Catharijnekerk 26 Februari 1717. Proponent te Utrecht in 1742. Beroepen te Babilonienbroek en Hill (Gorinchem) in 1742. 21 Mei 1753 beroepen tot adjunct-predikant te Aalst (Zaltbommel), 12 Augustus bevestigd aldaar door G. A. Elsnerus, Theol. professor en predikant te Utrecht. 20 April 1756 beroepen tot adjunct-pred. te Sas van Gent (Walcheren). 18 Juli afscheid te Aalst. Vers op de bevestiging en intrede te Sas van Gent in Boekzaal Aug. 1756

pag. 240 e.v. Bevestigd te Sas van Gent op 8 Augustus 1756. Lidmaat te Sas van Gent 27 Oct. 1756, komende van Aalst. Wordt in 1760, door den dood van den predikant, werkelijk predikant Overl. Sas van Gent 8 Juni 1787. Begraafboek Sas van Gent: 1787 Maand Juny 8 De Heer Jacobus Mulet predikant overleeden en begraven den 14 dito oud 70 jaar en 3 maanden. Lijkrede door J. U. Boekelman over Openbaring XIX 13. cf. Walcheren II pag. 271.

Hij was voogd en neef van Jacob Hendrik Mulet en kreeg van dezen décharge als voogd (zie Notaris Jan Kol te Utrecht 30 April 1759 fol. 103 No. 45). Hij was ook eventueel erfgenaam van Mr. Jacob Hendrik Mulet krachtens diens testament 16 November 1763 (Notaris Jan Kol te Utrecht).

IIIter. *Johannes*, ook *Johan Mulet*, ged. te Utrecht Catharijnekerk 21 Juli 1696. Hij werd begraven te Utrecht Jacobikerk 12 Januari 1743 en woonde toen op de Oudegracht tusschen de Geerte- en Smeebruggen, laat na zijn vrouw en één minderjarig kind; f. 100.— en 16 ellen laken gescheurd. Regent van het Martini Gasthuis (Kaatstraat) 1742, met zijn zwager Abraham van der Schilden¹⁾. Hij huwde te Utrecht Nicolaïkerk 3 November 1732 (ondertrouw 19 October) *Willemina Susanna von Poolsum*, ged. Utrecht Jacobikerk 1 Mei 1712, dochter van Jacobus van Poolsum en Susanna Boom. Zij werd begraven te Utrecht Janskerk 3 Mei 1745 als weduwe van den Heer Jan Mulet, wonende op de Oudegracht bij de Smeebrugh, laat na één onmondig kind; f. 125.— en 16 ellen laken gescheurd.

Over hun eenig kind waren 3 momboirs: Jacob van Poolsum (grootvader), Mr. Hendrik Pieter van Poolsum, canonik van St. Pieter (oom) en Jacobus Mulet, predicaant te Sas van Gent (neef). In de nalatenschap was een huis Jufferstraat bij het Geertkerkhof (thans ook Springweg), genaamd Klyn Leeuwenborg. De voogden krijgen décharge 30 April 1759 (Notaris Jan Kol te Utrecht fol. 103 No. 45).

Uit dit huwelijk één kind, dat volgt IV.

(Slot volgt).

Nieuwe gegevens over de geslachten van Broecheven uit Tilburg en St. Oedenrode,

door H. J. A. VAN SON.

(Vervolg en slot van LIV, 294).

De van Broecheven's, drossaards van Megen, etc.

- I. *Art van Broecheven*, overleden voor 1499, vader van:
- II. *Jan van Broecheven* zoen *wilner Arts van Broecheven*, werd 9 Januari 1499 door den Heer van

¹⁾ In het Centraal Museum hangt (Catalogus 1928 n° 8257) een perkamenten bord in zwart-houten lijst met namen en wapenen van regenten van het Martini Gasthuis 1718—1782, met 48 geteekende en gekleurde wapenschilden. Het wapen Mulet noch van der Schilden komt daarop voor. De namen van deze regenten ontbreken, zooals er meerdere namen en dus wapenschilden niet zijn opgenomen.

Megen benoemd tot „drossart, rentmeester, castleyn ende stathelder van den leen der heerlijkheit van Megen". Als borgen voor 800 Rijnsgulden treden op o.a. Heer Andries van Broecheven, priester te Erp¹⁵⁾. Naam, ambt en standplaats van dezen priester geven aanleiding hem te plaatsen in de genealogie der van Broecheven's uit St. Odenrode (zie de groep E in het artikel van 1935).

Hij moet overleden zijn in 1516, wanneer zijn zoon *Arnd* hem opvolgt als drossaart etc. te Megen. Hij was gehuwd met *Maria, dochter van Mr. Godert van Nyspen*. Deze *Maria*, die voor Juni 1517 is overleden, had uit een eerder huwelijk een zoon *Willem Pyllyser*.

Den 5 Juni 1517 verschenen voor schepenen van Breda Heer *Willem Pyllyser* priester en capellaan tot Breda met *Jan van Broecheven den jongen wijlen Janssone van Broecheven* zijn broeder en verklaarden mede namens *Jouffrou Katherina van Broecheven Jansdochter*, geprofessijt in het susterhuys te Haren in het graafschap Megen, Heer *Godert wijlen Janssone van Broecheven*, priester, *Aerd van Broecheven*, drossaert en rentmeester slants van Meghen en *Jan den ouden wijlen Janssone van Broecheven*, door de executeurs van wijlen *Jan van Bruheze* vol en al betaald te zijn van 23 Rijnsgulden ter erfelijns, als henuyden aanbestedorven zijn van wijlen *Jouffrou Maria van Nyspen* die des voirrs. *Jans van Broecheven* wijf was en die wijlen *Jan van Bruheze* en *Heylwich* zijn huisvrouw hen schuldig waren¹⁶⁾. Van deze schuld van *Heylwich Mr. Goderts dochter van Nyspen* weduwe wijlen *Jans van Bruheze* aan Heer *Willem Pyllyser* en zijn broeders en zuster wordt op 30 April 1517 reeds melding gemaakt¹⁷⁾.

Uit dit huwelijk:

1. *Aert*, volgt III.
2. Heer *Godert*, priester, vermeld 1517, 1535.
3. *Jan de oude*, volgt IIIbis.
4. *Jan de jonge*, vermeld 1517.
5. *Willem*, vermeld 1535.
6. *Katharina*, in het susterhuys te Haren 1517.

III. *Arnd (Arnoldus) van Broecheven* zoen *Jans*, kreeg 16 Augustus 1516 van Heer *Eustaes van Brimoer*, greve van Megen, Heer van *Emmercourt*, van *Weesmalen* etc. het drossaetamp ende rentmeesterschap van het graafschap en land van Megen voor den tijd van 4 jaren, onder borgstelling van 2000 gouden oorvorstergulden door 10 personen¹⁸⁾.

Aert van Broecheven werd 27 April 1524 benoemd tot schepen van Breda¹⁹⁾, welke functie hij tot 1526 bekleedde. Zijn schepenzegel hangt aan een brief van 12 Augustus 1525. De afbeelding van dit zegel vindt men in *Taxandria* 1909 blz. 133 en vertoont het hiervoor beschreven wapen *Bac*.

Tijdens zijn verblijf te Breda kocht hij daar een huis op 14 Mei 1524 en een op 4 Augustus 1525

in de *Steenbrugstraat*. Het eerste verkocht hij 14 December 1525²⁰⁾.

In 1524 had *Willem Pyllyser*, priester, een huis te Breda in de *Waterpoortstraat* verkocht aan *Mr. Pauwels Block*. Daar echter de schepen *Aert van Broecheven* „met recht naiderschap geleet ende begheert heeft aen den coop van de huysse", werd dit huis hem door *Pauwels Block* overgedragen op 1 Juni 1525. Hij verkocht het weer 27 September van dat jaar²¹⁾.

Aert van Broecheven was in 1535 drossaert van het land van *Gheel*. Op 1 Juni 1535 compareert hij te Breda als voogd van zijn broeder Heer *Godert van Broecheven*, priester, die aan zijn broeder *Willem van Broecheven* overdraagt zijn gedeelte in een erf-pacht van 5 vertelen rogs, welke verkocht zijn en waarvan *Jan van Broecheven* hun broeder, tot Sint *Geertruydenberghe* wonende, de kooppenningen ontvangen had. Op denzelfden dag bepaalt Heer *Godert van Broecheven*, daar moeder af was wijlen *Jonffrou Maria Mr. Goderts dochter van Nyspen*, dat na zijn dood zijn derde deel in de goederen, die wijlen *Heylwich Mr. Goderts dochter van Nyspen* weduwe *Jans van Bruheze*, zijn moeye, nagelaten heeft, aanvaard zullen worden door zijn broeder *Aert van Broecheven*, drossaert slants van *Gheel*²²⁾.

Op 4 Juni 1535 houden Heer *Willem Pyllyser*, *Aert van Broecheven* en Heer *Godert van Broecheven* scheiding van de nagelaten goederen van hun voornoemde moeie *Heylwich van Nyspen*²³⁾. Heer *Willem Pyllyser*, priester, wonende tot *Zempe* omtrent *Mechelen*, verkocht 15 Juni 1543 zijn aandeel in die erfenis aan *Jonffrouwe Cristyne van Dryele* weduwe *Aerts van Broecheven*, wonende tot *Ghele*, ten behoeve van haar zelve en haar kinderen²⁴⁾. Deze overleed voor 27 Augustus 1552, nalatende 3 dochters. Op dien datum verkocht *Jonffr. Peter-nelle van Broecheven Aertsdochter* met *Joncker Jan van Lisbonne* haar man aan haar zuster *Jonffr. Kallijne van Broecheven*, gehuwd met *Pauwels van Hulsen*, haar 1/3 deel in de goederen op den moelengracht bij Breda, onder der *Heyden*, *Zevenbergen* en *Oosterhout*, die zij met haar zusters *Kallijne* en *Marie* had geërfd van wijlen *Aerd van Broecheven* en *Jonffr. Cristyne van Drielle*, heurlieder vader en moeder²⁵⁾.

IIIbis. *Jan van Broecheven*, die volgens de reeds genoemde acte van 1 Juni 1535 te *Geertruidenberg* woonde, wordt 13 Juli 1550, bij de aflegging van een verklaring, 60 jaar oud en inwonende poorter van *Geertruidenberg* genoemd²⁶⁾. Hij is dus geboren omtrent 1490.

Hij was getrouwd met *Marike N.N.*, uit welk huwelijk 2 zoons, *Cornelis* en *Jan*, die 7 November 1554 een overeenkomst aangaan over de nagelaten goederen van hun vader. O.a. verklaart de zoon

¹⁵⁾ Prot. 's-Hertogenbosch No. 1267 fol. 130v.

¹⁶⁾ Breda Vestbrieven No. 424 fol. 44.

¹⁷⁾ Idem No. 424 fol. 88v.

¹⁸⁾ Prot. 's-Hertogenbosch No. 1286 fol. 587.

¹⁹⁾ Breda Vestbrieven No. 430 fol. 1.

²⁰⁾ Idem No. 430 fol. 47v, No. 431 fol. 86v, 125.

²¹⁾ Idem No. 431 fol. 68, 98v.

²²⁾ Breda Vestbrieven No. 440 fol. 77.

²³⁾ Idem No. 440 fol. 79v.

²⁴⁾ Idem No. 448 fol. 97v, 99.

²⁵⁾ Antwerpen Schepenbrieven over 1552 fol. 255.

²⁶⁾ Notaris M. Heys te Geertruidenberg.

Jan, dat hij die goederen niet zal bezwaren of verkoopen, tenzij bij consent van Willem Laureys, Anthonis Jan Adriaens en Herman Geritsz, allen van Tilborch, tot dat deze zullen zijn ontslagen als borgen.²⁷⁾

Groep D.

Van deze groep werden geen nieuwe gegevens gevonden.

II. De van Broecheoven's uit St. Oedenrode.

Groep E.

De Rijksarchivaris in Noordbrabant was zoo vriendelijk mij opmerkzaam te maken op een charter, gemerkt No. 67, aanwezig in de op het Rijksarchief aldaar „Gedeponeerde archieven van St. Oedenrode”, waaraan de zegels hangen van *Gylis Broecheoven* en Wautgher Rademaker, scepenen in Sent Oden Rode, gedateerd 1404 op ten belokenen pinxterdach. Het wapen van *Gylis Broecheoven* (de in groep E onder III genoemde Egidius dictus Broecheoven) vertoont 3 molentjers (2, 1) waartusschen een jachthoorn. Dit wapen komt geheel overeen met dat der Bossche scepenen van Broecheoven, waarvan de zegels zijn afgebeeld in Taxandria 1899 blz. 159 e.v., zoodat de veronderstelling, dat de Bossche schepeefamilie (de latere Graven van Brouchoven van Bergeyck) van de Broecheoven's uit St. Oedenrode afstamt, vrijwel zekerheid wordt.

Dat het St. Oedenrodesche geslacht Broecheoven zich ook van Broecheoven noemde, bleek nog uit het Bossche Protocol No. 1193 in een acte van 17 Februari 1423, waarin Rutgherus de Geldorp 500 gouden gulden bekent schuldig te zijn aan dominus *Johannes van Broecheoven* investitus de Erpe; *Egidius van Broecheoven filius quondam Johannis dictus Andriessven* en *Johannes van Hambroeck*.

Zooals reeds is gezegd werd het goed ten Verhoute te St. Oedenrode, waarmede de 3 oudste generaties van dit geslacht waren beleend, door Gielis Broecheoven verkocht aan Rutgher van Geldorp. Deze koop had plaats 4 Mei 1409 of 1410²⁸⁾. Merkwaardig is, dat dit goed een halve eeuw later weer aan een van Broecheoven verviel, nl. aan Henric van Broecheoven-Wouterssoen, waarvan aantekend staat, dat hij 9 Augustus 1457 ontfine bij dode Lijsbette tswalen sijne moeder die hoeve geheten ten Verrenhoute, mit heuren toebehoirten²⁹⁾.

Tenslotte dient nog vermeld te worden, dat in deel 8 van de Inventaire des Chartes et Cartulaires de Brabant, door A. Verkouren, in charter No. 5686 van 5 September 1380 een *Theodericus de Broecheoven* dominus de Batemborch als getuige van den Hertog van Gelre wordt genoemd. Daar in dien tijd leden van het geslacht van Bronckhorst Heeren van Batenburg waren, rees bij mij twijfel aan de juistheid der beschrijving van dit charter. Inderdaad constateerde de Algemeen Rijks-Archivaris te Brussel, dat dit charter vermeldt *Theodericus de Bronckhorst* dominus de Batemborch.

²⁷⁾ Gaertnuidenberg Prot. van Giften No. 8 fol. 15v.

²⁸⁾ A. R. A. Brussel, Chambres des Comptes No. 17145 fol. 147.

²⁹⁾ Idem No. 17147 fol. 171v.

KORTE MEDEDELINGEN.

Genealogie van het geslacht Penninck.

Onder bovenstaanden titel verscheen in afl. 5—6 van „de Navorscher”, jaargang 1935, een artikel van den heer James Penninck, dat niet onbesproken mag blijven. Reeds in de jaargangen 1911, 1912 en 1913 van „de Navorscher” heeft de heer Penninck ons nagenoeg dezelfde schotel voorgezet en nadat de eigenlijke genealogie in den 5^{en} jaargang (1914) van „Nederland's Patriciaat” was opgenomen, verscheen er in dit maandblad, jaargang 1914, kol. 245 een gedocumenteerde kritiek van den heer Jordaan, welke kritiek thans, 21 jaar later, door den heer Penninck wordt beantwoord. „Weerlegd” kunnen wij moeilijk zeggen. Daartoe ontbreken den heer P. de meest elementaire begrippen van hetgeen vereischt is voor de samenstelling eener genealogie. Wij mogen ons zelfs met recht afvragen, of de heer P. wel ter goeder trouw is. Om slechts één voorbeeld aan te halen: de heer Jordaan heeft aan de hand van de doop- en trouwboeken van Deventer duidelijk aangetoond, dat de stamvader van het geslacht Pennin(c)k is *Gysbert Penninck*, ruiter onder den majoor Bentinck en niet *Engbert Penninck*, richter en burgemeester van Enschede (zie Nederl. Leeuw 1914, kol. 312). De heer P. negoert dit gegeven en vergast den lezer liever op een aantal mededeelingen omtrent het al of niet adellijk geslacht *van Penninck*, zonder ook maar één enkel bewijs aan te halen, dat zijn stamvader *Gysbert Penninck* uit voornoemd geslacht afstamt. Wij betwijfelen het dan ook ten zeerste, of de lezers van „de Navorscher” een dergelijke „genealogie” als de hier besprokene langer kunnen waardeeren; de genealogische wetenschap is er in elk geval niet mee gediend.

Het bovenstaande werd aan de redactie van „de Navorscher” ter plaatsing in dat tijdschrift aangeboden, maar door haar zoodanig besnoeid „om niemand te kwetsen”, dat ik het stuk, dat met mijn naam en kwaliteit was onderteekend, heb teruggenomen.

De lezer moge beoordeelen, in hoeverre het bovenstaande kwetsend is. In elk geval is het onbegrijpelijk, hoe de redactie van „de Navorscher” een dergelijke genealogie kritiekloos in haar blad durft opnemen. Zoodoende moet een tijdschrift als „de Navorscher”, dat ook in den tegenwoordigen tijd zeer zeker nog reden van bestaan heeft, langzamerhand wel vele oude sympathieën verliezen, zonder nieuwe te verwerven. Maar blijktbaar stelt het de sympathie van medewerkers als den heer James Penninck op hooger prijs.

A. HAGA.

Van Bredehoff.

(LIV, 314).

Met genoegen las ik t.a.p. de mededeeling van mijn vriend G. M. Ledesboer omtrent het geslacht *van Bredehoff*.

Het is nu ook duidelijk, dat een zoon van *Antonis Franz*, Ontvanger van de generale middelen te Breda, n.l. *Cornelis* — die blijkens de not.-prot. Breda, no. 1122, fol. 22, voor zijn vader gelden int — teekent *C. Fransz van Bredehoff*, terwijl hij dus een zn. was van *Antonis*; 22 October 1593.